

Φυτοπροστασία και αγροτεχνικές εργασίες στον οπωρώνα τον Οκτώβριο

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 08.10.2025 *Брой:* 10/2025

Ο Οκτώβριος αναμένεται να έχει θερμοκρασίες γύρω από τον κλιματικό κανόνα και βροχοπτώσεις κοντά στον μέσο όρο. Οι μέσες μηνιαίες θερμοκρασίες τον Οκτώβριο αναμένεται να είναι υψηλότερες από τον συνήθη κανόνα, ο οποίος για τις πεδινές περιοχές είναι μεταξύ 20 και 23 °C, για τα ορεινά λιβάδια – μεταξύ 13 και 17 °C, και για τα βουνά – μεταξύ 3 και 8 °C. Η υψηλότερη θερμοκρασία κατά τη διάρκεια του μήνα θα φτάσει έως τους 28-30 °C, και η χαμηλότερη θα είναι περίπου 3-5 °C και αυτό προς το τέλος του μήνα. Θα υπάρχουν επίσης συνθήκες για χιονόπτωση, αλλά στα βουνά. Η μηνιαία ποσότητα βροχόπτωσης θα είναι μεταξύ 30 και 50 l./τ.μ. για το μεγαλύτερο μέρος της χώρας, στις νοτιοανατολικές περιοχές — μεταξύ 50 και 60 l./τ.μ., και στα βουνά — από 60 έως 70 l./τ.μ.

Κατά το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου, οι αγρομετεωρολογικές συνθήκες θα καθοριστούν από ασταθή καιρό και μέσες ημερήσιες θερμοκρασίες γύρω και κάτω από τους κλιματικούς κανόνες. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, προβλέπονται βροχοπτώσεις οικονομικής σημασίας, βελτιώνοντας την κατάσταση των ανώτερων στρωμάτων του εδάφους και τις συνθήκες για τη διεξαγωγή εποχιακής κατεργασίας του εδάφους. Τις περισσότερες ημέρες του δεύτερου και τρίτου δεκαημέρου, οι αγρομετεωρολογικές συνθήκες θα καθοριστούν από σχετικά ξηρό καιρό και θερμοκρασίες κοντά στα συνηθισμένα επίπεδα.

Τον Οκτώβριο, για τις φυτείες μήλων και αχλαδιών που έχουν προσβληθεί από φουζικλάδιο, είναι επιθυμητό να γίνει θεραπεία με διάλυμα ουρίας 5% στην αρχή της φυλλόπτωσης, μετά τη συγκομιδή των καρπών, για τη μείωση της μόλυνσης.

Για τα πυρηνόκαρπα είδη, μετά τη μαζική φυλλόπτωση, συνιστάται ψεκασμός με διάλυμα βορδιγάλειου πολτού 2% κατά των αιτιολογικών παραγόντων της ασθένειας τρύπας, της πρώιμης καστανής σήψης και του εξώασκα της ροδακινιάς.

Αγροτεχνικές δραστηριότητες

Στα φυτώρια σπυροφόρων δέντρων

Λαμβάνεται μέριμνα για τη διατήρηση της βλαστικότητας των στρωματοποιημένων σπόρων πυρηνόκαρπων. Ξεκινά η προετοιμασία για την αφαίρεση των υποκειμένων από τα σπυροφυτεία και των διετών δέντρων από το φυτώριο. Τα υποκείμενα από τα σπυροφυτεία και τα εμβολιασμένα δέντρα αφαιρούνται αφού ολοκληρώσουν τη βλάστησή τους – το δεύτερο μισό του Οκτωβρίου και τον Νοέμβριο.

Τα φυτά δεν πρέπει να έχουν φύλλα. Εάν τα φύλλα δεν έχουν πέσει, χρησιμοποιείται χλωριούχο ασβέστιο 0,1-0,2% για αυτόν τον σκοπό. Η άρδευση διευκολύνει την αφαίρεση.

Στις φυτείες σπυροφόρων δέντρων

Συνεχίζεται η συγκομιδή αμυγδάλων και ορισμένων δαμάσκηνων

Η συγκομιδή των φθινοπωρινών-χειμερινών ποικιλιών μήλων και αχλαδιών πρέπει να ολοκληρωθεί το αργότερο έως τα μέσα του μήνα.

Το έδαφος στις μεσοσειρές των μονοετών και νεαρών φυτειών καλλιεργείται βαθιά. Εάν δεν έχει πραγματοποιηθεί προφυτευτική λίπανση με φωσφορικά και καλιοφόρα λιπάσματα, εφαρμόζονται 50-60 kg υπερφωσφορικού και 20-22 kg θειικού καλίου - ή άλλο φωσφορικό και καλιοφόρο λίπασμα στην ίδια ποσότητα ανά στρέμμα. Φωσφορικά και καλιοφόρα λιπάσματα εφαρμόζονται επίσης βαθιά σε φυτείες που παράγουν καρπούς.

Στις φυτείες φράουλας

Συνεχίζεται η εγκατάσταση νέων φυτειών φράουλας. Η φύτευση των σπορόφυτων πρέπει να ολοκληρωθεί το αργότερο έως τα μέσα του μήνα. Τα σπορόφυτα πρέπει να μεταφυτευτούν, με μικρή ποσότητα εδάφους γύρω από τις ρίζες. Μετά τη φύτευση, ποτίστε με 0,5 – 1 dm³ νερού ανά φυτό.

Πραγματοποιείται η τελευταία επεξεργασία των καρποφόρων φυτειών – σε βάθος 10-15 cm, με τα φυτά να καλύπτονται ελαφρά με χώμα.

Συνεχίζεται η εκσκαφή και η προετοιμασία για ψυχρή αποθήκευση των σπορόφυτων για την ανοιξιάτικη-καλοκαιρινή φύτευση.

Στις φυτείες σμέουρων

Προετοιμάζονται περιοχές για την εγκατάσταση νέων φυτειών σμέουρων. Οι καρποφόρες φυτείες λιπαίνονται με 2-3 τόνους κοπριάς, 20-30 kg υπερφωσφορικού και 10-15 kg θειικού καλίου - ή άλλο φωσφορικό και καλιοφόρο λίπασμα στην ίδια ποσότητα ανά στρέμμα, μετά το οποίο τα λιπάσματα οργώνονται βαθιά – 20-25 cm.

Η φθινοπωρινή συγκομιδή σμέουρων φτάνει στο ζενίθ της

Στις φυτείες φραγκοστάφυλου

Σε περίπτωση ξηρασίας, οι καρποφόρες και νεαρές φυτείες αρδεύονται. Πραγματοποιείται φθινοπωρινή λίπανση με 1-2 τόνους κοπριάς, 20-40 kg υπερφωσφορικού και 10-15 kg θειικού καλίου – ή άλλο φωσφορικό και καλιοφόρο λίπασμα στην ίδια ποσότητα ανά στρέμμα. Το έδαφος στις μεσοσειρές καλλιεργείται σε βάθος 15-18 cm, και κοντά στα φυτά – σε 5-6 cm.

Σε φυτείες με άλλες καλλιέργειες

Πραγματοποιείται φθινοπωρινό όργωμα σε βάθος 18-20 cm, το οποίο βοηθά στη διασφάλιση καλής κατακράτησης υγρασίας στο έδαφος από τις χειμερινές βροχοπτώσεις.

Μετά το τρίτο έτος, το υπέργειο μέρος των φυτειών δάφνης κόβεται στα 20-25 cm από το λαιμό της ρίζας. Τα κομμένα στελέχη μεταφέρονται σε ένα ξηρό, καλά αεριζόμενο δωμάτιο για την ξήρανση των φύλλων.

Ξεκινά η συγκομιδή των καρπών λωτού, ροδιού, ακτινιδίου (κιβί).

Στο τέλος του μήνα, εάν υπάρχει κίνδυνος παγετού και με σχετικά ξηρό καιρό, όλα τα φυτά δάφνης (δάφνη, δάφνη) σκεπάζονται με χώμα με άροτρο.

Συνεχίζεται η συγκομιδή των σύκων.

Συνεχίζεται η φροντίδα για τα πράσινα μοσχεύματα ακτινιδίου, αρόνιας, ιπποφαούς και άλλων που έχουν τοποθετηθεί για ριζοβολία. Ξεκινά η συλλογή σπόρων κοκορεβιθιάς για την παραγωγή υποκειμένων φιστικιάς.

Δραστηριότητες Φυτοπροστασίας

Στις φυτείες οπωροφόρων δέντρων

Τοποθετούνται φωλιές και ταΐστρες στα οπωροφόρα δέντρα για την προσέλκυση ωφέλιμων πτηνών.

Συλλέγονται ταινίες-παγίδες από κυματοειδές χαρτόνι με κάμπιες καρποφάγων της μηλιάς, της δαμασκηνιάς και της καρυδιάς και τοποθετούνται σε κρεμαστά κλουβιά στις οπωροκαλλιέργειες – δρυοκολάπτες και άλλα πουλιά καταστρέφουν τις κάμπιες στις ταινίες.

Εάν η κολλώδης ταινία τοποθετηθεί απευθείας κάτω από την κόμη, παγιδεύει επίσης πουλιά, κυρίως δεντροβάτες, τα οποία μπορεί να υποφέρουν. Επομένως, τοποθετήστε τους κολλώδεις δακτυλίους κοντά στο κάτω μέρος του κορμού, αλλά όχι πολύ κοντά στο έδαφος.

Στον κορμό κάθε δέντρου σε φυτείες που έχουν προσβληθεί από γεωμετρίδες, τοποθετείται μια κολλώδης ταινία, σε ύψος 20-100 cm. Οι ταινίες είναι κατασκευασμένες από χαρτί, πλάτους 20 cm, με τα άνω και κάτω άκρα δεμένα. Για την επικάλυψη χρησιμοποιείται μια κόλλα που στεγνώνει αργά. Για να αποφευχθεί η απόκριση εντόμων πριν φτάσουν στην ταινία, ο ραγισμένος φλοιός από την ταινία μέχρι την επιφάνεια του εδάφους ξύνεται εκ των προτέρων.

Η εκκόλαψη των πεταλούδων της μικρής χειμερινής πεδομέτρου (*Operophtera brumata*) συμβαίνει αργά το φθινόπωρο

Η μικρή χειμερινή πεδομετρική κάμπια (*Operophtera brumata*) αναπτύσσει μία γενιά ετησίως. Η εκκόλαψη των καμπιών την άνοιξη αρχίζει όταν διογκώνονται οι οφθαλμοί. Η εκκόλαψη των πεταλούδων είναι αργά το φθινόπωρο. Οι αρσενικές πεταλούδες πετούν το σούρουπο μέχρι τις αρχές του χειμώνα. Οι θηλυκές πεταλούδες δεν μπορούν να πετάξουν και σέρνονται στον κορμό του δέντρου, όπου τα αρσενικά άτομα τις βρίσκουν και τις γονιμοποιούν. Διαχειμάζουν ως αυγά, τα οποία εναποθέτουν μεμονωμένα ή σε μικρές συστάδες σε ρωγμές, κάτω από τον ραγισμένο φλοιό του κορμού, στη βάση των διακλαδώσεων των κλαδιών, ή στα κλαδιά, κοντά στους οφθαλμούς. Τα αυγά είναι εξαιρετικά ανθεκτικά στις χαμηλές θερμοκρασίες.

Οι καρποί μήλων και αχλαδιών στα σημεία διαχείρισης ελέγχονται για την παρουσία κοκκοειδών Καλιφόρνιας και μουριάς σε μη μολυσμένες περιοχές.

Καταμετρώνται οι φωλιές των καμπιών του φθινοπωρινού σκουληκιού για τον προσδιορισμό της πυκνότητας του εντόμου.

Η φθινοπωρινή κάμπια (*Hyphantria cunea*) είναι ένα πολυφάγο είδος που προσβάλλει περισσότερα από 200 είδη φυτών - σπωροφόρα και πλατύφυλλα δέντρα, θάμνους. Οι κάμπιες αυτού του παρασίτου προκαλούν σοβαρότερες ζημιές στη μουριά, την κερασιά, την καρυδιά, τη μηλιά, τη δαμασκηλιά, την αχλαδιά, την κυδωνιά,

τη βυσσινιά. Η βερικοκιά προσβάλλεται λιγότερο συχνά. Το έντομο αναπτύσσει δύο γενιές ετησίως, με τη δεύτερη γενιά να εμφανίζεται τον Ιούλιο-Αύγουστο. Οι νύμφες διαχειμάζουν στο έδαφος κάτω από τα προσβεβλημένα δέντρα.

Ο κλωνισμός, που ξεκίνησε στα τέλη Σεπτεμβρίου, συνεχίζεται για τον προσδιορισμό της πυκνότητας του σκαθαριού των οφθαλμών της αχλαδιάς. Εάν η πυκνότητα υπερβεί το όριο ζημιάς, πριν την ωοτοκία, τα δέντρα ψεκάζονται με ένα εντομοκτόνο επαφής από όλες τις ομάδες - Decis 100 EC (12,25 ml/στρέμμα) ή άλλο σκεύασμα με βάση τη δελταμεθρίνη, Sumi Alpha 5 EC (0,03%), Karate Zeon 5 CS (15 ml/στρέμμα), Lamdex extra (100-120 g/στρέμμα) και άλλα.

Οι φυτείες αχλαδιάς ψεκάζονται κατά της κοινής ψύλλας της αχλαδιάς με ένα από τα εντομοκτόνα - Bermectin (40-120 ml/στρέμμα) ή άλλο σκεύασμα με βάση την αβαμεκτίνη, Voliam Targo 063 SC (75 ml/στρέμμα), Imidan 50 WG (150 g/στρέμμα), Delegate 250WG (30 g/στρέμμα), Dekka EC (50 ml/στρέμμα) ή άλλο σκεύασμα με βάση τη δελταμεθρίνη, Movento 100SC (0,12-0,15%), Naturalis (100-200 ml/στρέμμα), Sineis 480 SC (30-44 ml/στρέμμα), Flipper (1-2 l/στρέμμα).

Η κοινή ψύλλα της αχλαδιάς (*Psylla pyri*) έχει δύο μορφές - καλοκαιρινή και χειμερινή. Η χειμερινή μορφή έχει σκούρο γκρι σώμα και γκρι-καφέ κεφάλι και θώρακα. Το παράσιτο αναπτύσσει 4-5 γενιές το χρόνο, και μερικές φορές 6. Οι ενήλικες, οι προνύμφες και οι νύμφες προκαλούν ζημιές απομυζώντας χυμό από τους οφθαλμούς, τα φύλλα, τα άνθη, τους καρπούς και τους βλαστούς της αχλαδιάς.

Κατά τη σίπιση, οι ψύλλες εκκρίνουν „μελίτωμα”, το οποίο μολύνει τα προσβεβλημένα μέρη, καθώς αναπτύσσονται δευτερογενώς μύκητες καπνιάς. Προκαλεί πρόωρη γήρανση βλαστών, κλαδιών και φύλλων αυξάνοντας την περιεκτικότητά τους σε άζωτο. Σε περίπτωση μαζικού πολλαπλασιασμού, προκαλεί εξάντληση και θάνατο των αχλαδιών.

Διαχειμάζει ως ενήλικο έντομο κάτω από πεσμένα φύλλα, σε σχισμές δέντρων, κάτω από παλιό και ραγισμένο φλοιό, και σε άλλα κρυψώνες. Νωρίς την άνοιξη, το παράσιτο εγκαταλείπει τις χειμερινές του καταφύγια.

Κλαδιά με μαλλιάρη αφίδα της μηλιάς (*Eriosoma lanigerum* Hausm.), παρασιτισμένα από την παρασιτική σφήκα *Arhelinus mali*, κόβονται και φυλάσσονται σε δροσερό, σκιερό μέρος κάτω από υπόστεγο. Οι μαλλιάρές αφίδες με αυτή τη σφήκα είναι μαύρες και δεν έχουν άνοιγμα. Το φθινόπωρο, οι προνύμφες και οι нύμφες της παρασιτικής σφήκας εισέρχονται σε διάπαυση και διαχειμάζουν στα μαυρισμένα μούμιοποιημένα σώματα των ξενιστών τους, και το επόμενο έτος την άνοιξη, χρησιμοποιούνται για βιολογικό έλεγχο.